

Πηγή: ΒΗΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ Σελ.: 74 Ημερομηνία έκδοσης: 15-09-2019
 Επιφάνεια: 1088.42 cm² Αρθρογράφος: Κυκλοφορία: 55380
 Θέματα: ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

Ιαν Ράνκιν

«Ο Ρέμπους κουβαλάει μια αίσθηση δικαιοσύνης»

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ ΜΟΥΣΟΥΡΑΚΗ

Ο επιθεωρητής Ρέμπους, φτιαγμένος από ασύρ υλικό, είναι ο ιδανικός συνδυασμός όλων των αρχετυπικών στοιχείων του παλιού, καλού ντετέκτιβ: ένας μοναχικός καβαλιάρης, Λακωνικός, αδρός, μονόγυτος, με μια θλιμμένη, φλεγματώδη ειρωνεία σαν απόσταγμα απ' όλες του τις τσακισμένες βεβίαιτες. Πολυαγαπημένος του ελληνικού κοινού και όχι μόνον, αφού τα εκατομμύρια τον πολήσουν τον φέρνουν στις πρώτες θέσεις παγκόσμια, ξεπερνώντας κατά πολύ ακόμα κι αυτές του Στίβεν Κινγκ. Κι αυτό χάρη στην εξαιρετική ικανότητα του δημιουργού του, του **Ιαν Ράνκιν**, να σε κρατά καθηλωμένο μέσα στις σελίδες του. Η μοναδική περίπτωση του Ρέμπους να μεγαλώνει σε πραγματικό χρόνο, αποδεικνύεται ευφυής επιλογή που επιτρέπει στη σειρά να ανανεώνει διαρκώς τη συνομιλία της με τον σύγχρονο προβληματισμό. Ο **συγγραφέας** μάς αναλύει εδώ την τέχνη του, με την αφορμή της πρόσφατης κυκλοφορίας στα ελληνικά του νέου βιβλίου της σειράς με τον Ρέμπους, **Στον οίκο των ψεμάτων**, από τις **εκδόσεις Μεταίχμιο**, σε εξαιρετική μετάφραση **Νάντης Σακκά**.

Ο Ρέμπους έχει την ιδιαιτερότητα να μεγαλώνει μαζί σας. Ποια είναι οι προκλήσεις μιας τέτοιας σχέσης για τον συγγραφέα; Γίνεται ευκολότερη ή πιο απαιτητική με τα χρόνια;
 «Κάθε φορά που συναντώ τον Ρέμπους, τον βρίσκω αλλαγμένο. Τώρα, για παράδειγμα, είναι συνταξιούχος, δεν είναι πια επαγγελματίας ντετέκτιβ και η υγεία του δεν είναι τόσο καλή. Απολαμβάνω να τον βλέπω να μεγαλώνει και να γεννιέται, όπως μεγαλώνω κι εγώ! Σαν κι αυτόν, κι εγώ "πονάω στα μέρη που συνήθιζα να παίζω" (για να θυμηθώ τον **Λέοναρντ Κοέν**). Είναι ευνόητο ότι η συγκεκριμένη συνθήκη θέτει από τη φύση της ιδιαίτερες προκλήσεις. Για παράδειγμα, πρέπει να θυμάμαι πως δεν μπορεί πια να κινηγήσει έναν ύποπτο με τα πόδια ή ότι δεν είναι η επιβλητική, φοβερή φιγούρα που ήταν. Αλλά, ακριβώς αυτές οι προκλήσεις με κρατούν σε εγρήγορση και βοηθούν να διατηρήσει τη σειρά τη φρεσκάδα της».

Οι αμφιλεγόμενοι αντιήρωες των κλασικών αστυνομικών, όπως ο Ρέμπους, πόσο ανταποκρίνονται στη σημερινή πραγματικότητα, με τους θολούς ορισμούς του «καλού» έναντι του «κακού»;

«Ο **Ρέιμοντ Τσάντλερ** οικειοκράτησε τη φιγούρα του ντετέκτιβ ως έναν παραβατικό, τσαλα-

κόμωτο ιππότη που επιζητεί να βρει μια τάξη μέσα στο χάος. Συμφωνώ αρκετά μ' αυτόν τον ορισμό. Ο Ρέμπους είναι πρωικός σε ό,τι αφορά την άκαμπτη επιμονή του – δώσει του ένα μυστήριο και θα αφιερώσει την ψυχή του, θα χαλαρίσει τον ύπνο του, θα συνεχίσει ακλόνητος μέχρι να το λύσει. Κουβαλάει μια αίσθηση δικαιοσύνης που είναι αναγκαία, όσο συγκεκριμένο κι αν είναι το σημερινό τοπίο των αξιών μας. Μια αίσθηση ότι αποκαθιστά μια ορθολογιστική τάξη μέσα στην κοινωνική αποδόμηση».

Συμφωνείτε με τη «διεύρυνση» του ρόλου του ντετέκτιβ σε μεσολαβητή μιας γενικότερης κοινωνικής και πολιτικής δικαιοσύνης; Πολλοί συγγραφείς αστυνομικού, όπως ο Πάκο Ιγνάσιο Τάιμπο, ο Καμίλερι, ο Στιγκ Λάρασον, χρησιμοποιούν το είδος για να αναδείξουν ή να κριτικάρουν ευρύτερα πολιτικά και κοινωνικά θέματα. Ποια είναι η γνώμη σας;

«Πράγματι, πολλοί σύγχρονοι συγγραφείς αστυνομικού είναι και πολιτικοί συγγραφείς, με την έννοια ότι διερευνούν κάθε πτυχή της κοινωνίας και αναζητούν σε όλη της την κλίμακα τη ρίζα του κακού. Μετέχουν και ανταποκρίνονται στους φόβους και στις ανασφάλειες του σύγχρονου κοινού, όπως είναι η πολιτική διαφθορά, η ξενοφοβία, το trafficking, η διασπορά ψευδών ειδήσεων, το έγκλημα στον κυβερνοχώρο, το online stalking και τόσα ακόμα. Κι αυτά ακριβώς είναι τα αστυνομικά βιβλία που μ' αρέσει να διαβάζω – και να γράφω! Το αστυνομικό μυθιστόρημα προσφέρει το κατάλληλο πεδίο για την ανάδειξη και την ανάλυση τέτοιων φαινομένων. Θέτει ερωτήματα στον αναγνώστη για την ίδια τη φύση του κακού, όπως το είναι αυτό στην κουλτούρα ή στο DNA μας που κάνει το έγκλημα αναπόδραστο κομμάτι της ανθρώπινης κοινωνίας».

Ποιοί άλλοι μυθιστορηματικοί ντετέκτιβ επέδρασαν στον χαρακτήρα του Ρέμπους;

«Ο **Ρόμπερτ Λούις Στίβενσον**, με τους Τζέκιλ και Χάιντ, ήταν από τις πρώτες, δυνατές επιρροές στη δουλειά μου. Επιρράστηκα ιδιαίτερα από τον **Γουίλιαμ Μακλίβαν**, τον Τζέιμς Ελρόι και τον Λόρενς Μπλοκ. Η νέμεση του Ρέμπους, ο γκάνγκστερ Κάφερτ, δημιουργήθηκε ακριβώς σαν φόρος τιμής στον Μικ Μπλοκ του Μπλοκ. Αλλά είναι πολλοί ακόμα που επέδρασαν στον τρόπο που γράφω, όπως ο **Μισουέλ Σπαρκ**, ο **Ουμπέρτο Εκο**, η **Ρουθ Ρέντελ** και τόσο άλλοι».

Ο Εδμύμπορνο έχει πρωταγωνιστικό ρόλο στα βιβλία σας. Ειδικά στο

ΙΑΝ ΡΑΝΚΙΝ
Στον οίκο των ψεμάτων
 Μετάφραση Νάντης Σακκά.
 Εκδόσεις Μεταίχμιο, 2019, σελ. 512, τιμή 18,80 ευρώ

Το αστυνομικό μυθιστόρημα είναι ένα πλήρες πακέτο. Μπορείς να έχεις την περιπέτεια, το χιούμορ, την ένταση, τη βαθιά ψυχογράφηση του ανθρώπου, με τις αντοχές και τα ελαττώματά του

αστυνομικό μυθιστόρημα, ο τόπος, η πόλη, φαίνεται να έχει μια ζωτική λειτουργία, σε σύγκριση με άλλα είδη.
 «Το αστυνομικό μυθιστόρημα ήταν ανέκαθεν εξαιρετικό στο να ανακαλεί την αίσθηση ενός τόπου και να συνδέεται στενά μαζί του. Εχουμε το Παρίσι του Μεγκρέ, τη Βαρκελώνη του Μονταλμπάν, το Λος Άντζελες του Ελρόι, το Εδιμβούργο του Ρέμπους. Το Εδιμβούργο που παρουσιάζω στα βιβλία μου προσπαθώ ακόμα να το ανακαλύψω και να το κατανοήσω εξερευνηώντας το. Κάθε φορά που νομίζω ότι το ξέρω πραγματικά, ανακαλύπτω και κάποιο καινούργιο του μυστικό, που θέλω να το μοιραστώ με τους αναγνώστες μου. Είναι μια ζωντανή διαδικασία, πάντοτε σε εξέλιξη! Υπάρχει μάλιστα ένα σχετικό πρόγραμμα, το "Rebus Tours", για όσους θέλουν να γνωρίσουν ένα διαφορετικό Εδιμβούργο, ακολουθώντας τα χνάρια του Ρέμπους. Η πόλη μοιάζει με τους Τζέκιλ και Χάιντ. Εκλεπτυσμένη στην εμφάνεια, επικίνδυνη από κάτω. Φυσικά, πολλές πόλεις είναι έτσι, αλλά εδώ η ίδια της η γεωγραφία είναι Τζέκιλ και Χάιντ. Η παλιά πόλη, χωρίς σχέδιο, στερημένη, για τις λαϊκές μάζες, η νέα πόλη σχεδιασμένη και χτισμένη για την ελίτ. Ο Ρέμπους μου δίνει απεριόριστη πρόσβαση και στα δυο της πρόσωπα».

Τι πιστεύετε τελικά ότι ελκύει τόσο πολύ τον αναγνώστη στο αστυνομικό μυθιστόρημα – η ένταση, η έξηνη πλοκή, η πρωταρχική ανάγκη για απονομή δικαιοσύνης;
 «Πιστεύω ότι το αστυνομικό μυθιστόρημα είναι ένα πλήρες πακέτο. Μπορείς να έχεις την περιπέτεια, το χιούμορ, την ένταση, τη βαθιά ψυχογράφηση του ανθρώπου, με τις αντοχές και τα ελαττώματά του, μαθαίνεις την κουλτούρα σου ή την κουλτούρα άλλων τόπων, βιώνεις την αίσθηση του κινδύνου και παρακολουθείς το Καλό να μάχεται το Κακό (νικώντας το συνήθως). Προσφέρει αξεχάστες χαρακτήρες και σκηνές, με ανατροπές, ίντριγκα, εκπλήξεις. Ειλικρινά απορώ γιατί να θέλει κανείς να διαβάσει κάτι άλλο!».

Οπότε, τι θα απαιτούσατε σε όσους εξισώνουν το αστυνομικό με «εύκολο ανάγνωσμα» ή «λογοτεχνία χαμηλών απαιτήσεων»;
 «Ότι ένα καλοφραγμένο αστυνομικό είναι το ίδιο αξιο λογοτεχνικά με κάθε άλλο βιβλίο. Κι αυτό αποτελεί γενικότερη παραδοχή τώρα πια. Τα αστυνομικά μυθιστορήματα μπαίνουν στις τελικές λίστες για τα καλύτερα λογοτεχνικά βραβεία και μελετώνται σε αρκετά πανεπιστήμια. Προσοπικά πάντως, το χάρωμα αν με θεωρούν "εμπορικό συγγραφέα"».